

מוזיאון יהדות איטליה
museo di arte ebraica italiana
על שם ש. א. נכון u. nahon

הוד Hod Couture קומפורט

הוד Hod Couture קופסוד

מוזיאון יהדות איטליה
museo di arte ebraica italiana
על שם ש. א. נכון u. nahon

Foreword

The world of textile is an inextricable part of the Italian-Jewish tradition.

Jews in Italy specialized in the craft of embroidery from the late medieval period to the 20th century, with hardly any limitations.

“Awed Couture” centers on 500 years of haute couture, from Italy to the Middle East. It reflects how the traditional crafts of knitting, cutting and embroidery were passed on from one generation to the next, from Renaissance masters to leading Italian and Israeli fashion designers.

The exhibition raises questions about fashion’s historical and cultural connections, by means of surprising affinities: One interesting artifact featured in the exhibition is a bag for a velvet *talit* (prayer shawl) embroidered with silver thread. This bag was owned by a wealthy family from the Ottoman Empire, who took it when it fled to Italy. It attests to the fact that Italy was a country to which Jews immigrated from all over Europe, finding in it a place of refuge; among them were Jews from the land of Israel who arrived there following the destruction of the Second Temple, Jews who came to Italy after the expulsion from Spain and Portugal, and Ashkenazi Jews who immigrated to Italy in the 16th and 17th century.

Displayed alongside the bag is a Versace dress that replicates its pattern, highlighting the connection between ancient traditions and modern high fashion.

Another unique item presented in the exhibition is a Torah mantle from Florence dated to the mid-18th century, and made of linen, jute and colorful silk embroidery, which was sewn using a flame stitch.

This special stitch, also known as Bargello embroidery, is composed of flat, horizontal stitches embroidered in a mathematical pattern, which forms a recurrent motif. Its name comes from a number of 17th-century chairs in the opulent Palazzo Bargello in Florence, whose upholstery features this type of embroidery.

Although the origins of this embroidery are unknown, legend has it that a Hungarian princess who married a Medici prince brought it to Italy as part of her dowry, which became fashionable among Italian aristocrats. Bargello embroidery is especially challenging, since it requires a highly precise counting of the cloth fibers in order to create the pattern.

The 1960s saw the modern revival of Bargello embroidery, most notably in the designs created by the Italian fashion house Missoni, founded in 1953, which is one of Italy’s most highly esteemed fashion and design dynasties. The brand became famous for its colorful zigzag motif, geometric patterns, and rich textures, all inspired by flame stitching.

This exhibition offers us a bird’s-eye view of a Jewish story that enfolds tradition and innovation, distinct identity and integration, past and present. The stunning textiles on display offer a glimpse of the rich and impressive culture of Italy’s Jews.

I would like to thank the curator Ilana Carmeli Lanner for a visually stunning and highly compelling exhibition. Thanks also to Tal Granovsky Amit, the director of the Rose Archive, Shenkar, for a highly productive collaboration.

Yonit Kolb Reznitzki

Director, U. Nahon Museum of Italian Jewish Art

March 2020

פתח דבר

תחום הטקסטיל נטוע עמוק במסורת היהודית האיטלקית.

יהודים עסקו באומנות הרקמה באיטליה מאז ימי הביניים המאוחרים ועד המאה ה-20 כמעט ללא הגבלה.

תערוכת “הוד קוטור” מעניקה מבט מרוכז על 500 שנות אופנה עילית מאיטליה ועד למזרח התיכון. התערוכה מהדהדת את האופן שבו מלאכות מסורתיות של סריגה, גזירה ורקמה עברו מדור לדור מתקופת הרנסנס ועד לדור הנוכחי של מעצבי האופנה המובילים באיטליה ובישראל.

התערוכה מציפה שאלות על ההקשרים ההיסטוריים והתרבותיים – המפתיעים לעיתים – של הדרך בה נוצרת אופנה.

התערוכה מציגה, בין היתר, תיק לטלית העשוי מקטיפה רקומה בחוטי כסף אמיתיים. התיק היה בבעלות משפחה אמידה מהאימפריה העות’מאנית שברחה לאיטליה כשהיא נושאת אותו עימה. הפריט הוא עדות חיה לכך שאיטליה הייתה מדינת הגירה שיהודים מכל אירופה ראו בה מקום מפלט, ובהם יהודי ארץ ישראל שהגיעו אליה בתקופת חורבן בית שני, יהודים שהגיעו אחרי גירוש ספרד ופורטוגל, ויהודים אשכנזים שהיגרו לאיטליה במאות ה-16 וה-17.

לצד התיק מוצגת שמלה של ורסצ’ה, המשכפלת את הדפוס (pattern) של תיק הטלית ומחדדת את הקשר בין מסורות עתיקות לאופנה עילית מודרנית.

פריט ייחודי נוסף המוצג בתערוכה הוא מעיל תורה מפירנצה, המתוארך למחצית הראשונה של המאה ה-18 ועשוי מפשתן, יוטה ורקמת חוטי משי מלאי צבע שנרקמו בתפר להבה.

תפר מיוחד זה, הידוע גם בשם “רקמת Bargello”, מורכב מתכים שטוחים ואנכיים שנרקמים בתבנית מתמטית היוצרת מוטיב חוזר. הרקמה נקראת כך על שם ארמון Bargello המפואר שבפירנצה, שבו כמה כיסאות מהמאה ה-17 שריפודם רקום בתפר זה.

מקורותיו של התפר אינם ידועים, אבל לפי אגדת עם איטלקית, נסיכה הונגרית שהתחתנה עם נסיך ממשפחת דה מדיצ’י הביאה עם הנדוניה שלה רקמות מסוג זה, ובעקבותיה החלו כל נשות האצולה להשתמש באותו תפר. רקמת Bargello נחשבת למאתגרת במיוחד, שכן היא דורשת ספירה מדויקת מאוד של סיבי הבד לשם יצירת הדוגמה.

בשנות ה-60 של המאה ה-20 אנו עדים לתחייתה של רקמת Bargello המודרנית. אחת הדוגמאות הבולטות ביותר היא בית האופנה האיטלקי מיסוני (Missoni) שנוסד בשנת 1953 ונחשב לאחת משושלות האופנה והעיצוב המוערכות ביותר באיטליה. המותג התפרסם בזכות מוטיב הזיגזג הצבעוני, ההדפסים הגיאומטריים והטקסטורות העשירות בהשראת רקמת להבה שמאפיינים אותו.

התערוכה מאפשרת לנו להתבונן ממעוף הציפור על סיפור הנדודים היהודי הטומן בחובו שאלות של מסורת וחידוש, זהות והשתלבות, עבר והווה. הטקסטילים המרהיבים המוצגים בתערוכה הם בבחינת חלון הצצה לתרבותם העשירה והמפוארת של יהודי איטליה.

ברצוני להודות לאוצרת אילנה כרמלי לנר על תערוכה יפהפייה ומרתקת, ולטל גרנובסקי אמית, מנהלת הארכיון לאופנה ולטקסטיל ע”ש בנט ופאולין רוז, על שיתוף פעולה נפלא.

יונית קולב רזניצקי

מנכ”ל מוזיאון יהדות איטליה

מרץ 2020

טלית Talit (Prayer Shawl)

איטליה, המאות ה-19-20

משי, רקמת חוט משי

Silk, embroidery with silk thread

ON 0273

לולה בר

ישראל, 1966

תרומת לולה בר
לארכיון טקסטיל ואופנה ע"ש רח, שנקר

Lola Beer

Israel, 1966

Donated by Lola Beer
to the Rose Archive, Shenkar

Awed Couture

Italian-Jewish Textiles as Inspiration for High Fashion

Ilana Carmeli Lanner – Curator

The U. Nahom Museum of Italian Jewish Art is home to an extraordinary treasury of Judaica artefacts made of textile. Most of the objects date to the 17th–19th centuries, and some even date to as early as the 16th century. They include Torah ark curtains, mantles and binders, as well as Torah scroll wrappers, alongside stunning prayer shawls and circumcision outfits. These items were all sewn of expensive textiles, and ornamented with ornate embroidery in silk, silver and gold.

City-states on the Italian peninsula produced most of Europe’s high-quality, expensive textiles until the 17th century. Textile-making was an integral part of the Italian-Jewish tradition. Jews were first allowed to produce and sell fabrics in the late medieval period, and it was considered to be a Jewish profession until the 20th century. Initially, embroidery was an exclusively male craft. It was not until the 18th century that it became one of the most important services that Italian-Jewish women provided for the synagogue.

Jews participated in Italy’s flourishing cultural and artistic life, and adopted prevalent styles and motifs to ornament both Judaica items and everyday objects. The astounding plethora of embroidery and textiles in Italian synagogues is of a remarkably high quality: velvet featuring sophisticated patterns, alongside damask and taffeta embroidered with silk, gold and silver threads.

The Judaica objects in the museum collection come from families and communities throughout Italy, and were transmitted from one generation to the next with a combination of love and awe. Many of the items survived wars and calamities, and some are worn and damaged by centuries of use.

This exhibition brings together items from the museum’s collection of textiles, which entertain a dialogue with fashion from the early modern period to the 20th century, while shedding light on the cultural character of Italian Jewry and revealing its influence on Italian haute couture, and later on Israeli high fashion.

Throughout history, religion and ritual have had a significant impact on the fields of art and fashion. It is thus not surprising to discover that designers, who are both trendsetters and social commentators, have found inspiration not only in the history of design and art, but also in that of religious faith.

This exhibition explores the encounter between 10 pieces from the collection and a selection of haute couture items. The textiles used to create these outfits reflect the inspiration that the designers found in the ceremonial art of Italian Jewry.

הוד קוטור

אופנה כראי לאִמּוֹנוֹת הטקסטיל היהודי באיטליה

אילנה כרמלי לנר – אוצרת התערוכה

מוזיאון יהדות איטליה ע"ש ש. א. נכון אוצר בין כתליו אוסף יוצא דופן של תשמישי קדושה עתיקים מטקסטיל. מרבית הפריטים הם מן המאות ה-17–19, ואחדים מתוארכים למאה ה-16. תשמישי קדושה אלה כוללים פרוכות, מעילי תורה, אבנטים ומפות לספרי תורה. לצידם יש באוסף טליתות מרהיבות ובגדי ברית נפלאים. הפריטים נתפרו מאריגים יקרי ערך ועוטרו ברקמות משי ובחוטי כסף וזהב.

ערי מדינה בחצי האי האיטלקי הפיקו את רוב הבדים האיכותיים והיוקרתיים באירופה עד המאה ה-17. תחום הבדים נטוע עמוק במסורת היהודית האיטלקית, ויהודים עסקו באומנות הרקמה ללא הגבלה מאז ימי הביניים המאוחרים ועד המאה ה-20. בתחילה הייתה מלאכת הרקמה נחלתם של גברים בלבד, ורק במאה ה-18 הפכה לאחד התפקידים החשובים שמילאה האישה האיטלקייה עבור בית הכנסת.

היהודים נטלו חלק בפריחה התרבותית והאומנותית באיטליה, ואימצו סגנונות ומוטיבים בני זמנם כדי לעטר את תשמישי הקדושה ואת כלי החול. השפע האדיר של עבודות רקמה ואריגים בבתי הכנסת האיטלקיים יוצא דופן באיכותו: קטיפות בדוגמאות מתוחכמות ובדי דמשק וטפטה רקומים בחוטי משי, זהב וכסף.

כל תשמישי הקדושה שבאוסף המוזיאון היו בשימוש משפחות וקהילות בכל רחבי איטליה, והועברו באהבה ובחרדת קודש מדור לדור. רבים מהפריטים ניצלו בעיתות מלחמה וחורבן.

התערוכה שוזרת פריטים מאוסף טקסטיל המוזיאון המקיימים דיאלוג עם האופנה מן העולם העותיק ועד לזו של המאה ה-20, תוך שהיא מפנה זרקור אל אופייה התרבותי של יהדות איטליה ואל השפעתה על אופנת העילית האיטלקית, ובשלב מאוחר יותר על זו הישראלית.

מעצבי האופנה, שמאז ומתמיד קיבלו השראה לעיצוב בגדים מההיסטוריה של הלבוש ומן האומנות, אינם רק מכתיבי טרנדים, אלא גם בעלי כישורים להיות פרשנים חברתיים ולכן אין זה מפתיע שהשיח שנוצר בין אופנה ודת וכן אלמנטים מזו האחרונה העניקו השראה למעצבי אופנה, שהרי בעולם שבו אנו חיים הדת והפולחן טבועים כמעט בכל דבר.

בתערוכה נבחן בדרך ויזואלית מפגש בין עשרה פריטים שנבחרו מהאוסף ובין בגדי הוט קוטור, כשהטקסטיל ממנו עוצב הבגד הינו ראי להשראה שקיבלו המעצבים מחפצי הדת היהודיים האיטלקיים.

פרוכת

איטליה

ברוקד, משי

מתנת משפחת קאלו לזכר מנחם בר יוסף

Torah Ark Curtain

Rome, Scola Catalana

Brocade, silk

Gift of the Calò family In memory of Menahem Bar Yosef

ON 0306

לאה גוטליב, לגוטקס

ישראל, שנות ה-80 של המאה ה-20

משי

תרומת איריס שטרן לארכיון טקסטיל ואופנה ע"ש רוז, שנקר

Lea Gotlib, for Gottex

Israel, 1980s

Silk

Donated by Iris Shtern to the Rose Archive, Shenkar

מעיל לספר תורה

איטליה, המאה ה-19

ברוקד

ON 0973

Torah Mantle

Italy, 19th century

Brocade

אילנה אפרתי

מתוך האוסף: "ללבוש את יער",
עיצוב טקסטיל ובגד
תל אביב ואיטליה, 2020

הדפסה דיגיטלית על בד משי לפי
ציור מקור מפיגמנטים צמחיים מאיטליה

באדיבות אילנה אפרתי

Ilana Efrati

Part fo "Wearing th Forest" collection,
Textile and clothing design
Tel Aviv and Italy, 2020

Silk, digital print of original painting
made with pigments from Italy

Courtesy of Ilana Efrati

תיק לטלית

האימפריה העות'מאנית

קטיפה רקומה בחוט כסף

מתנת לואיזה לוי-קרמה, 1958

Talit Bag

Ottoman Empire

Velvet, gilt silver thread

Gift of Luisa Levi-Crema, 1958

ON 4860

ורסצ'ה

איטליה

באדיבות שולה לוינטל

Versace

Italy

Courtesy of Shula Levintal

מיסוני

איטליה

ויסקוזה, ריון

שמלה וז'קט באדיבות אווה ביטון
מכנסיים באדיבות דנה ספקטור

Missoni

Italy

Viscose, rayon

Dress and blazer courtesy of Eva Bitton
Trousers courtesy of Dana Spector

מעיל לספר תורה

ונציה, סקולה קנטון, המחצית
הראשונה של המאה ה-18

פשתן, יוטה, חוט משי, רקמה צבעונית
בתפר להבה (תפר הונגרי)

מתנת הקהילה היהודית של ונציה, 1950

Torah Mantle

Venice, Scola Canton,
first half of the 18th century

Linen, jute, silk thread, polychrome
embroidery in flame stitch (point de Hongrie)

Gift of the Congregation of Venice, 1950

מירב פלג

בהשראת דוגמת הרקמה
בפרוכת משנת 1841

חיתוך נייר

באדיבות מירב פלג

Merav Peleg

Reliefs inspired by the embroidery pattern
of the Torah ark curtain from 1841

papecut

Courtesy of Merav Peleg

פרוכת (פרט)

רומא, סקולה קטלאנה, 1841

ברוקד, משי וחוטי כסף

מתנת הקהילה היהודית של רומא, 1954

Torah Ark Curtain (detail)

Rome, Scola Catalana, 1841

Brocade, silk and silver thread

Gift of the Congregation of Rome, 1954

ורסצ'ה

Versace

איטליה

Italy

באדיבות שולה לוינטל

Courtesy of Shula Levintal

האחיות אנגלנדר

ישראל, 1951-1952

ברוקד

תרומת תמר דה שליט
לארכיון טקסטיל ואופנה ע"ש רח, שנקר

The Englander Sisters

Israel, 1951-1952

Brocade

Donated by Tamar De Shalit
to the Rose Archive, Shenkar

מעיל לספר תורה

פדובה, איטליה, המאה ה-18

ברוקד משי

מתנת קהילת פדובה, 1985-6

Torah Mantle

Padua, Italy, 18th century

Silk brocade

Gift of the Congregation of Padua, 1985-6

ON 0570

מיכל נגרין **Michal Negrin**
 ישראל Israel
 באדיבות מיכל נגרין Courtesy of Michal Negrin

אוצרת: אילנה כרמלי לנר
הפקה וצילום: נעם סימנר
רשמת: רוני ענקי, שיפי רטהאוז
צוות טכני: אוהד אמויאל, ראול פרסרד
עיצוב גרפי: שיפי רטהאוז, אביגיל רוביני
עריכה ותרגום: יפעת דרורי, תליה הלקין
מנכ"ל: יונית קולב רזניצקי
יו"ר: ז'ק ארביב

Curator: Ilana Carmeli Lanner
Production and Photographs: Noam Simner
Registrar: Roni Anaki, Shifi Rathaus
Technical Assistance: Ohad Amoyal, Raoul Fersard
Graphic Design: Shifi Rathaus, Avigail Roubini
Editing and English Translation: Yifat Drori, Talya Halkin
CEO: Yonit Kolb Reznitzki
Chairman of the Board: Jack Arbib

תודות ל: אילנה אפרתי, דנה ספקטור, אווה ביטון, שולה לוינטל,
מיכל נגרין, מירב פלג וארכיון טקסטיל ואופנה ע"ש רוז, שנקר.
כל הזכויות שמורות למוזיאון יהדות איטליה ע"ש ש. א. נכון.

Our Gratitude to: Ilana Efrati, Dana Spector, Eva Bitton, Shula Levintal,
Michal Negrin, Merav Peleg, and the Rose Archive, Shenkar.
All rights reserved to the U. Nahon Museum of Italian Jewish Art.